

ków rodzinnych nie może przekroczyć zarobku określonego w art. 4 ust. 3.

Art. 21. 1. Rada Ministrów rozciągnie i dostosuje z mocą obowiązującą nie później niż od dnia 1 stycznia 1969 r. w drodze rozporządzenia przepisy ustawy do przypadków, w których czasowa niezdolność do pracy, trwały uszczerbek na zdrowiu, inwalidztwo lub śmierć pracownika nastąpiły wskutek choroby zawodowej określonej w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Rada Ministrów określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1:

- 1) rodzaj, zakres i warunki uzyskiwania świadczeń przewidzianych w ustawie w przypadkach określonych w ust. 1,
- 2) organy, których ustalenia stanowić będą podstawę do przyznawania tych świadczeń, zasady i tryb postępowania w tych sprawach oraz tryb postępowania odwoławczego.

3. Do czasu wejścia w życie przepisów określonych w ust. 1 osobom poszkodowanym na skutek chorób zawodowych i ich rodzinom przysługują świadczenia określone w przepisach, o których mowa w art. 1 ust. 3, na warunkach przewidzianych w tych przepisach. Osoby uprawnione do świadczeń mogą dochodzić od ubezpieczonego zakładu pracy wynagrodzenia szkód wynikłych na skutek choroby zawodowej, jeżeli choroba ta została spowodowana przez zakład pracy naruszeniem jego obowiązków wynikających z przepisów dotyczących ochrony zdrowia i życia pracowników. Wynagrodzenie tych szkód ogranicza się do kwoty, o którą wynagrodzenie szkody należne w myśl przepisów prawa cywilnego przewyższa świadczenia należne w myśl przepisów określonych w art. 1 ust. 3.

Art. 22. Świadczenia przewidziane w niniejszej ustawie i ustalone w trybie w niej określonym stanowią w stosunku do ubezpieczonego zakładu pracy wynagrodzenie wszelkich szkód wynikłych dla pracownika lub jego rodziny na skutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, o której mowa w art. 21.

Art. 23. 1. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia terminy wejścia w życie przepisów art. 10—12. Terminy te nie mogą być późniejsze niż 1 stycznia 1969 r.

2. Do czasu wejścia w życie przepisów, o których mowa w ust. 1, osoby uprawnione do świadczeń w związku z wypadkami mogą dochodzić od ubezpieczonego zakładu pracy tylko:

- 1) różnicy między zarobkiem określonym w art. 4 ust. 3 a zasiłkami z ubezpieczenia społecznego wraz z dodatkiem, o którym mowa w art. 9,
- 2) jednorazowych odszkodowań przewidzianych w art. 445 i 446 Kodeksu cywilnego oraz
- 3) rent uzupełniających dla pracowników nie zaliczonych do żadnej z grup inwalidów

— jeżeli choroba, niezdolność do pracy lub śmierć pracownika spowodowane zostały naruszeniem przez zakład pracy jego obowiązków, wynikających z przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia pracowników. Wynagrodzenie szkód ogranicza się do kwoty, o którą wynagrodzenie szkody należne w myśl przepisów prawa cywilnego przewyższa świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Art. 24. 1. Rada Ministrów określi rodzaje oraz terminy wygaśnięcia zawartych przez zakłady pracy umów ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w zakresie szkód wywołanych wypadkami przy pracy oraz umów ubezpieczenia pracowników w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków.

2. Rada Ministrów może określić zasady i warunki zawierania przez zakłady pracy umów ubezpieczenia w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków, jak też umów ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody wywołane wypadkami przy pracy.

Art. 25. Przepisy wykonawcze przewidziane w ustawie wydawane są w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych.

Art. 26. W sprawach nie uregulowanych ustawą stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, 5, 7, 12, 13, 17, 18, 29—37, 40 pkt 1, art. 41—44, 49—52, 60—64, 66—69, 74—92 i 120 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6).

Art. 27. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1968 r. i ma zastosowanie do wypadków zaistniałych od tej daty.

Przewodniczący Rady Państwa: E. Ochab
Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki

9

USTAWA

z dnia 23 stycznia 1968 r.

o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

Art. 1. W ustawie z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin. (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. 1. Na warunkach określonych w niniejszej ustawie przysługuje prawo do:

- 1) górniczej emerytury lub górniczej renty inwalidzkiej — pracownikom, którzy wykonywali pracę górniczą,
- 2) górniczej renty wdowiej — wdowom po pracownikach, o których mowa w pkt 1.

2. Innym poza wdową członkom rodziny pracowników określonych w ust. 1 pkt 1 oraz pracownikom, którzy wykonywali pracę gór-

niczą, lecz nie spełniają warunków do górniczej emerytury lub renty inwalidzkiej i członkom ich rodzin, przysługuje prawo do zaopatrzenia emerytalnego na zasadach przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6), zwanej dalej „ustawą o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym”;

2) w art. 2:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1

- oraz zatrudnienie pod ziemią w przedsiębiorstwach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów",
- b) w ust. 1 pkt 6 wyraz „oraz” zastępuje się wyrazem „i” oraz dodaje się na końcu wyrazy „oraz w charakterze zawodowych ratowników w stacjach ratownictwa górniczego”,
- c) w ust. 1 pkt 7 wyrazy „zjazdowych i wydobywczych” zastępuje się wyrazami „zjazdowych lub wydobywczych”, a po wyrazach „na nadszybiach szybów” dodaje się wyrazy „zjazdowych lub”,
- d) w ust. 1 pkt 9 wyrazy „na stanowiskach instruktorów” zastępuje się wyrazami „w charakterze nauczycieli (instruktorów) zawodu”,
- e) w ust. 2 pkt 6 po wyrazach „nie uważa się” dodaje się wyrazy „przeniesienia dyscyplinarnego lub”;
- 3) w art. 3 pkt 2 wyrazy „art. 8 dekretu” zastępuje się wyrazami „art. 10 ustawy”;
- 4) art. 4 otrzymuje brzmienie:
„Art. 4. 1. Robotnikom zatrudnionym pod ziemią oraz na odkrywce w kopalniach siarki zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przypadające po Wyzwoleniu okresy:
1) pracy w przodkach bezpośrednio przy urabianiu lub ładowaniu urobku albo przy głębieniu szybów,
2) przynależności do drużyn ratowniczych,
3) pracy w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego drużyn, o których mowa w pkt 2.
2. Okresy wymienione w ust. 1 pkt 2 i 3 zalicza się również w wymiarze półtorakrotnym innym pracownikom zatrudnionym pod ziemią lub na odkrywce w kopalniach siarki.
3. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z właściwymi ministrami określi szczegółowo w drodze rozporządzenia stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 pkt 1 w wymiarze półtorakrotnym.”;
- 5) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:
„Art. 4a. Użyte w ustawie określenie:
1) górnicza renta — oznacza górniczną rentę inwalidzką lub górniczną rentę wdowią,
2) rencista — oznacza osobę mającą ustalone prawo do górnicznej emerytury lub renty.”;
- 6) w art. 5:
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Górnicza emerytura lub renta przysługuje, jeżeli pracownik pozostawał w zatrudnieniu określonym w art. 2 po dniu objęcia go przepisami o górnich emeryturach i rentach (ust. 2) i po tym dniu spełnił warunki uprawniające do górnich emerytur lub renty, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 26—28.”;
- b) w ust. 2 wyrazy „rentach górniczych” zastępuje się wyrazami „górnich emeryturach i rentach”,
- c) w ust. 3 wyrazy „rentach górniczych”, użyte trzykrotnie, zastępuje się wyrazami „górnich emeryturach i rentach”;
- 7) art. 6 otrzymuje brzmienie:
„Art. 6. 1. Podstawę wymiaru górnich emerytur i renty stanowi przeciętny miesięczny zarobek z okresu:
1) ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia (art. 2) albo
2) kolejnych 2 lat zatrudnienia (art. 2) dowolnie wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 12 lat zatrudnienia.
2. Rencista może wystąpić w ciągu 3 lat od wydania decyzji przyznającej górnich emeryturę lub rentę o zmianę okresu, z którego zarobki zostały przyjęte do obliczania podstawy wymiaru emerytury lub renty.”;
- 8) art. 7 otrzymuje brzmienie:
Art. 7. 1. Za wypadki w zatrudnieniu uważa się wypadki, o których mowa w art. 14 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.
2. Za choroby zawodowe uważa się choroby określone w art. 16 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, jeżeli powstały w czasie zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 pkt 1—5.”;
- 9) po art. 7 dodaje się art. 7a i 7b w brzmieniu:
„Art. 7a. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia podwyższać górnich emerytury i renty oraz dodatki do tych emerytur i rent.
Art. 7b. 1. Osobom pobierającym:
1) górnich emerytur,
2) górnich rent inwalidzkich z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa,
3) górnich renty wdowią z tytułu śmierci żywiciela będącej następstwem przyczyn, o których mowa w pkt 2,
zawiesza się prawo do świadczeń na czas osiągnięcia zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodu z innych źródeł na zasadach określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym; według tych zasad zawiesza się również prawo do górnich inwalidzkich renty wyrównawczej na czas osiągnięcia przez rencistę dochodu z innych źródeł.
2. Prawo do górnich rent inwalidzkich z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej ulega również zawieszeniu na czas wykonywania przez rencistę prac określonych w art. 2 ust. 1 i 2. W tym okresie przysługuje renciście prawo do renty inwalidzkiej na warunkach i w wysokości określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.
3. Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia przypadki, w których w czasie wykonywania zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 następuje zawieszenie tylko części górnich emerytur.”;
- 10) tytuł rozdziału II otrzymuje brzmienie:
„Górnich emerytura.”;
- 11) w art. 8:
a) w ust. 1 wyrazy „renta starcza” zastępuje się wyrazem „emerytura”, a wyrazy „o rentach górniczych” zastępuje się wyrazami „o górnich emeryturach i rentach”,
b) w ust. 2 wyrazy „renty starczej” zastępuje się wyrazem „emerytury”,
c) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Warunek przewidziany w ust. 1 pkt 2 nie jest wymagany od pracownika, który ma 35 lat pracy górnich, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górnich (art. 2—4).”;

12) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. 1. Górnicza emerytura wynosi miesięcznie:

Procent podstawy wymiaru		
do 1.500 zł	od nadwyżki ponad 1.500 zł do 2.000 zł	od nadwyżki ponad 2.000 zł
80	55	25

2. Górnicza emerytura wzrasta o 1% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok ponad 25 lat pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4), nie dłużej jednak niż do osiągnięcia wieku 60 lat.

3. Zamiast wzrostu przewidzianego w ust. 2 przyznaje się, jeżeli jest to korzystniejsze dla pracownika, wzrost emerytury przewidziany w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym na warunkach i w wysokości określonych w art. 22 ust. 2 tej ustawy.

4. Górnicza emerytura obliczona w myśl ust. 1—3 wzrasta o 15%.

5. Kwota górniczej emerytury wraz z dodatkami, z wyjątkiem dodatków rodzinnych oraz dodatku z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów, nie może przekraczać przeciętnego zarobku, przyjętego do podstawy jej wymiaru, po potrąceniu podatku od wynagrodzeń i składki na cele emerytalne. Nie dotyczy to kwot najniższych górniczych emerytur.

6. Wysokość górniczej emerytury może być na wniosek zainteresowanego ponownie ustalona w przypadku wykonywania przez pracownika pracy górniczej (art. 2 ust. 1) po ukończeniu 55 roku życia do ukończenia 60 roku życia. Ponownego ustalenia górniczej emerytury dokonuje się według zasad określonych w art. 6 ust. 1, po ostatecznym rozwiązaniu stosunku pracy.”

13) w art. 10:

a) w ust. 1 pkt 1 wyrazy „rentach górniczych” zastępuje się wyrazami „górniczych emeryturach i rentach”;

b) w ust. 1 pkt 2 oznacza się jako pkt 3, a pkt 3 — jako pkt 2; w nowym pkt 3 przecinek na końcu tego punktu zastępuje się średnikiem i dodaje się wyrazy „do powyższego okresu dziesięcioletniego nie wlicza się okresu pobierania górniczej renty inwalidzkiej lub renty inwalidzkiej przysługującej na podstawie innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym.”;

c) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Górnicza renta inwalidzka przewidziana w niniejszej ustawie w razie inwalidztwa powstałego wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej przysługuje, jeżeli pracownik nie ma prawa do renty na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8).”;

14) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. Zaliczanie do grup inwalidów następuje na zasadach określonych w przepisach ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, z tym że dla pracowników, którzy ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o górniczą rentę inwalidzką wykonywali:

1) prace górnicze (art. 2 ust. 1) — za dotychczasowe zatrudnienie przyjmuje się te prace;

2) prace równorzędne z pracą górniczą (art. 2 ust. 2) — za dotychczasowe zatrudnienie przyjmuje się prace górnicze wykonywane przed przejściem do prac równorzędnych.”;

15) art. 12 skreśla się;

16) art. 13—16 otrzymują brzmienie:

„Art. 13. 1. Górnicza renta inwalidzka wynosi miesięcznie:

Dla zaliczonych do grupy inwalidów	Procent podstawy wymiaru renty		
	do 1.500 zł	od nadwyżki ponad 1.500 zł do 2.000 zł	od nadwyżki ponad 2.000 zł
I i II	65	30	20
III	45	20	

2. Górnicza renta inwalidzka (ust. 1) wzrasta za każdy pełny rok ponad 5 lat okresów pracy górniczej, pracy równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej, nie więcej jednak niż za 20 lat — o 0,5% podstawy wymiaru renty dla zaliczonych do I lub II grupy inwalidów oraz o 0,4% — dla zaliczonych do III grupy inwalidów.

3. Górnicza renta inwalidzka obliczona w myśl ust. 1 i 2 wzrasta o 15%.

4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia przypadki, w których rencistom zaliczonym do III grupy inwalidów przysługują górnicze renty inwalidzkie w wysokości przewidzianej dla zaliczonych do II grupy inwalidów — w razie niemożności uzyskania przez nich pracy odpowiedniej do ich stanu zdrowia i kwalifikacji.

Art. 14. Górnicza renta inwalidzka obliczona w myśl art. 13 wzrasta o 10%, nie mniej jednak niż o 120 zł, dla pracowników, u których inwalidztwo powstało wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, jeżeli nie osiągają zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodu z innych źródeł.

Art. 15. Do górniczej renty inwalidzkiej ma odpowiednie zastosowanie przepis art. 9 ust. 5.

Art. 16. 1. Osobie uprawnionej do górniczej renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa powstałego z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa i zaliczonej do III lub do II grupy inwalidów, która wykonuje zatrudnienie, wymierza się górniczą inwalidzką rentę wyrównawczą, jeżeli:

1) wykonuje zatrudnienie z przeciętnym miesięcznym zarobkiem niższym niż 75% podstawy wymiaru renty inwalidzkiej oraz

2) nie przekroczyła wieku: mężczyzna 65 lat, kobieta 60 lat.

2. Wysokość górniczej inwalidzkiej renty wyrównawczej stanowi różnicę pomiędzy podstawą wymiaru górniczej renty inwalidzkiej a przeciętnym miesięcznym zarobkiem, z tym że inwalidzka renta wyrównawcza nie może przekraczać 50% renty łącznie z kwo-

tami wzrostu i dodatkami, z wyjątkiem dodatków rodzinnych.

3. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady obliczania i wypłacania górniczej inwalidzkiej renty wyrównawczej. W rozporządzeniu tym Rada Ministrów może w uzasadnionych przypadkach ustalić inną niż określona w ust. 2 granicę wysokości renty wyrównawczej.”;

17) w art. 17;

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Górnicza renta wdowia przysługuje wdowie po pracowniku, który w chwili śmierci:

- 1) spełniał warunki wymagane do uzyskania górniczej emerytury lub renty inwalidzkiej albo
- 2) miał ustalone prawo do jednego z tych świadczeń.

W razie śmierci pracownika (rencisty) wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, górnicza renta wdowia przewidziana w niniejszej ustawie przysługuje, jeżeli wdowa nie ma prawa do renty rodzinnej na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8).”.

b) w ust. 2 wyrazy „w art. 45 dekretu” zastępuje się wyrazami „w art. 33 ust. 1 ustawy”;

c) ust. 3 i 4 skreśla się;

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Wdowa, która zawarła związek małżeński z rencistą, ma prawo do górniczej renty wdowiej, jeżeli:

- 1) małżeństwo trwało co najmniej 3 lata lub
- 2) śmierć rencisty nastąpiła wskutek wypadku albo
- 3) z małżeństwa tego lub ze związku istniejącego przed zawarciem małżeństwa zrodziło się dziecko.”;

18) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. 1. Górnicza renta wdowia wynosi miesięcznie:

Procent podstawy wymiaru		
do 1.500 zł	od nadwyżki ponad 1.500 zł do 2.000 zł	od nadwyżki ponad 2.000 zł
45	30	20

2. Górnicza renta wdowia obliczona według przepisu ust. 1 wzrasta o 0,4% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok ponad 5 lat okresów pracy górniczej, pracy równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej zmarłego pracownika, nie więcej jednak niż za 20 lat.

3. Górnicza renta wdowia wzrasta o 10% kwoty obliczonej w myśl ust. 1 i 2, jeżeli żywiciel zmarł wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej.

4. Górnicza renta wdowia wzrasta o 15% kwoty obliczonej w myśl ust. 1—3, jeżeli wdowa:

- 1) ukończyła 50 lat lub
- 2) jest inwalidą albo
- 3) wychowuje dzieci lub rodzeństwo pracownika uprawnione do renty rodzinnej w wieku do lat 16.

5. Wdowie po pracowniku zmarłym wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, osiągającej zarobek z tytułu zatrudnienia lub dochód z innych źródeł, przysługuje górnicza renta wdowia bez wzrostów określonych w ust. 3 i 4;

19) w art. 19:

a) w ust. 1 wyrazy „w dekreście” zastępuje się wyrazami „w ustawie”;

b) w ust. 2 wyrazy „w dekreście”, „dekretu” i „tego dekretu” zastępuje się odpowiednio wyrazami „w ustawie”, „ustawy” i „tej ustawy”;

c) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Jeżeli prawo do górniczej renty wdowiej uległo zawieszeniu, renta rodzinna dla pozostałych członków rodziny:

- 1) przysługuje w wysokości odpowiadającej ich liczbie bez stosowania przepisu ust. 2,
- 2) wzrasta o 15% kwoty obliczonej w myśl art. 38 ust. 1—3 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

4. Do łącznej kwoty górniczej renty wdowiej i renty rodzinnej dla pozostałych członków rodziny ma odpowiednie zastosowanie przepis art. 9 ust. 5.”;

20) tytuł rozdziału V otrzymuje brzmienie:

„Dodatki do górniczych emerytur i rent.”;

w art. 20 wyrazy „rentę starczą lub” zastępuje się wyrazami „emeryturę lub rentę”, wyrazy „dodatków do renty” zastępuje się wyrazami „dodatków do górniczej emerytury lub renty”, a wyrazy „w dekreście” zastępuje się wyrazami „w ustawie”;

21) art. 21 skreśla się;

22) w art. 22 wyrazy „rentę górniczą” zastępuje się wyrazami „górniczą emeryturę lub rentę”, a wyrazy „dodatek do renty w wysokości 25% renty” zastępuje się wyrazami „dodatek do górniczej emerytury lub renty w wysokości 25% emerytury lub renty”;

23) w art. 23 wyrazy „rentę starczą, inwalidzką” zastępuje się wyrazami „emeryturę, rentę inwalidzką” oraz skreśla się wyrazy „do renty”;

24) w art. 24 wyrazy „rentę górniczą lub” zastępuje się w razami „górniczą emeryturę lub rentę albo”, a wyraz „w dekreście” — zastępuje się wyrazami „w ustawie”;

25) w art. 25 wyrazy „Rencistom pobierającym rentę górniczą” zastępuje się wyrazami „Osobom pobierającym górnicze emerytury lub renty”, a wyrazy „w dekreście” zastępuje się wyrazami „w ustawie”;

26) tytuł rozdziału VIII otrzymuje brzmienie:

„Górnicze emerytury lub renty w szczególnych przypadkach.”;

27) w art. 28:

a) w ust. 1 i 3 wyrazy „prawo do górniczej renty starczej lub inwalidzkiej” zastępuje się wyrazami „prawo do górniczej emerytury lub renty inwalidzkiej”;

b) w ust. 1 dwukrotnie użyte wyrazy „przepisami o rentach górniczych” zastępuje się wyrazami „przepisami o górniczych emeryturach i rentach”;

c) w ust. 1—3 wyrazy „górniczej renty starczej”, zastępuje się wyrazami „górniczej emerytury”;

28) w art. 29 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepis ust. 1 stosuje się, jeżeli pracownik powrócił do pracy w kopalni węgla kamiennego najpóźniej do dnia 31 grudnia 1968 r.”;

29) w art. 30 wyrazy „rentę górniczą inwalidom lub starcom, którzy nie odpowiadają niektórym warunkom wymagany do uzyskania renty górniczej”, zastępuje się wyrazami „górniczą emeryturę lub rentę inwalidzką oso-

bom, które nie odpowiadają niektórym warunkom wymagany dla uzyskania górniczej emerytury lub renty";

30) w art. 31:

a) w ust. 1 wyrazy „renty górniczej” zastępuje się wyrazami „górniczej emerytury lub renty” oraz przed wyrazem „rencistach” dodaje się wyrazy „emerytach lub”;

b) w ust. 2 wyrazy „rent górniczych” zastępuje się wyrazami „górniczych emerytur lub rent” oraz po wyrazach „prawa do tych” dodaje się wyrazy „emerytur lub”;

31) art. 32 skreśla się;

32) art. 35 umieszcza się w rozdziale XI i równocześnie nadaje mu się brzmienie:

„Art. 35. 1. W sprawach nie unormowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy art. 5, 7, 8, 12, 13, 15, 17, 18, 29, 36, 41—44, 46, 48, 49—52, 60—64, 66—92, 114 i 117—124 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Przy stosowaniu w zakresie zamiany górniczej renty inwalidzkiej na górniczą emeryturę art. 29 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym za zatrudnienie uważa się pracę górniczą lub równorzędną wraz z okresami zaliczalnymi (art. 2—4).

3. Przy stosowaniu do górniczych emerytur lub rent art. 70, 71 i 73 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym za zatrudnienie uważa się pracę górniczą lub równorzędną (art. 2 ust. 1 i 2), wykonywane po dniu 1 lipca 1954 r., a za wypadek w zatrudnieniu lub chorobę zawodową — wypadek w zatrudnieniu lub chorobę zawodową, określone w art. 7.

4. W razie śmierci pracownika, który zgłosił wniosek o górniczą emeryturę lub rentę inwalidzką, uprawnienia wynikające ze zgłoszonego wniosku przechodzą na wdowę, niezależnie od spełnienia warunków pozostawania na utrzymaniu określonego w art. 79 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.”.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zwane dalej „przepisami o górniczych emeryturach i rentach”, stosuje się do spraw o świadczenia wszczętych na skutek wniosków zgłoszonych po wejściu w życie ustawy, z tym że przy ocenie prawa do świadczeń za okres przed dniem 1 stycznia 1968 r. oraz ustalaniu wysokości świadczeń za ten okres stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do spraw o świadczenia wszczętych na skutek wniosków zgłoszonych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Wnioski o rozpatrzenie spraw załatwionych odmownie prawomocnymi decyzjami na podstawie przepisów dotychczasowych, zgłoszone po wejściu w życie ustawy, nie podlegają rozpatrzeniu, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 4 i 5.

4. Rozpatrzeniu na podstawie przepisów o górniczych emeryturach i rentach podlegają wnioski:

1) osób, które nie odpowiadały warunkom wymagany do uzyskania świadczeń na podstawie przepisów dotychczasowych, jeżeli osoby te odpowiadają warunkom do uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o górniczych emeryturach i rentach,

2) osób, które przedłożyły nowe dowody mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, uzasadniające

ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości w myśl art. 68 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

5. Rozpatrzeniu na podstawie przepisów o górniczych emeryturach i rentach podlegają również wnioski osób, którym zgodnie z przepisami dotychczasowymi odmówiono:

1) górniczej renty starczej — jeżeli osoby te osiągnęły wymagany do uzyskania górniczej emerytury:

a) okres zatrudnienia, gdy renty tej odmówiono z braku tego okresu,

b) wiek emerytalny, gdy renty tej odmówiono z powodu nieosiągnięcia tego wieku;

2) górniczej renty inwalidzkiej — jeżeli osoby te:

a) osiągnęły wymagany do uzyskania tej renty okres zatrudnienia, gdy renty odmówiono z braku tego okresu,

b) przedłożyły zaświadczenie zakładu społecznego służby zdrowia, stwierdzające istotne pogorszenie stanu ich zdrowia w ciągu 2 lat od ustania zatrudnienia lub od ustania prawa do górniczej renty inwalidzkiej, gdy renty tej odmówiono z braku inwalidztwa.

Art. 3. 1. Osobom pobierającym górnicze renty na podstawie dotychczasowych przepisów przyznaje się z urzędu — zamiast tych rent — górnicze emerytury lub odpowiednie górnicze renty, określone w przepisach o górniczych emeryturach i rentach, przy zastosowaniu następujących zasad:

1) zamiast górniczych rent starczych przyznaje się górnicze emerytury, z tym że wzrost przewidziany:

a) w art. 9 ust. 2 przepisów o górniczych emeryturach i rentach — przyznaje się w wysokości odpowiadającej liczbie lat, za które był wypłacany dodatek za ponad 25 lat pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej,

b) w art. 9 ust. 3 powyższych przepisów — przyznaje się na wniosek zainteresowanego;

2) przyjmuje się, że okres pracy górniczej rencistów, którym przyznano górnicze renty inwalidzkie, wynosi:

a) 25 lat — jeżeli inwalidztwo powstało wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, określonych w art. 7 powyższych przepisów,

b) 15 lat — w przypadkach nie wymienionych pod lit. a), jeżeli przy ustalaniu wysokości górniczej renty inwalidzkiej na podstawie dotychczasowych przepisów przyjęto krótszy okres pracy górniczej, równorzędnej wraz z okresami zaliczalnymi do pracy górniczej;

3) zasady określone w pkt 2 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu wysokości górniczych rent wdowich;

4) przepisów art. 9 ust. 5, art. 15 i art. 19 ust. 4 przepisów o górniczych emeryturach i rentach nie stosuje się do górniczych rent przyznanych:

a) przed dniem 1 stycznia 1962 r.;

b) w okresie od dnia 1 stycznia 1962 r. do dnia 31 grudnia 1967 r., jeżeli podwyższenie górniczej emerytury lub renty nie przekracza kwot wynikających z art. 97 ust. 3 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Przy przyznawaniu górniczych emerytur lub rent w myśl ust. 1 stosuje się przepisy art. 97 ust. 2—4, art. 99 ust. 1, art. 100—107, 110 i 116 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do spraw o świadczenia wszczętych na podstawie wniosków zgłoszonych przed wejściem w życie ustawy, które załatwione zostały po tej dacie.

4. Przy stosowaniu przepisów, o których mowa w ust. 2, uważa się odpowiednio:

- 1) za rentę starczą — górniczą rentę starczą,
- 2) za emeryturę — górniczą emeryturę,
- 3) za rentę inwalidzką — górniczą rentę inwalidzką,
- 4) za rentę rodzinną — górniczą rentę wdowią.

Art. 4. 1. W okresie od dnia 1 stycznia 1968 r. do dnia 31 grudnia 1969 r. górnicza emerytura lub rena przyznana na podstawie wniosku zgłoszonego po wejściu w życie ustawy przysługuje — przez pierwsze 12 miesięcy, licząc od daty, od której ją przyznano — w wysokości odpowiedniej renty, która przysługiwałaby na podstawie przepisów dotychczasowych, powiększonej o 60% różnicy pomiędzy tą rentą a emeryturą lub rentą obliczoną w myśl przepisów o górniczych emeryturach i rentach.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do górniczych emerytur i rent przyznanych zamiast górniczych rent przysługujących na podstawie przepisów dotychczasowych, w przypadkach gdy wniosek o rentę zgłoszono po dniu 30 czerwca 1967 r., z tym że okres 12 miesięcy, o którym mowa w tym ustępie, liczy się od dnia 1 stycznia 1968 r.

3. Przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur i rent, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy art. 98, 99

ust. 1, art. 100—106, 108 ust. 2—5, art. 110 i 116 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, a w stosunku do górniczych emerytur i rent, o których mowa w ust. 2 — ponadto art. 97 ust. 2—4 tej ustawy.

Art. 5. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie obowiązują przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 6. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolity tekst ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1968 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *E. Ochab*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

10

USTAWA

z dnia 23 stycznia 1968 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Na warunkach określonych w ustawie przysługuje:

- 1) pracownikom kolejowym — prawo do kolejowych emerytur i kolejowych rent inwalidzkich,
- 2) członkom ich rodzin — prawo do kolejowych rent rodzinnych

oraz do świadczeń w naturze i innych świadczeń dodatkowych przewidzianych w ustawie.

2. Użyte w ustawie określenie:

- 1) kolejowa renta — oznacza kolejową rentę inwalidzką i kolejową rentę rodzinną,
- 2) rencista — oznacza osobę mającą ustalone prawo do kolejowej emerytury lub renty.

Art. 2. 1. Pracownikami kolejowymi w rozumieniu ustawy są osoby pozostające w stosunku pracy na podstawie mianowania lub umowy o pracę albo na podstawie umowy o naukę zawodu, o przyuczenie do określonej pracy lub o odbycie wstępnego stażu pracy w jednostkach (komórkach) organizacyjnych resortu komunikacji, w których pracownikom przysługuje dodatek za wysługę lat, przewidziany w dekreście z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Dz. U. Nr 16, poz. 59 z późniejszymi zmianami), zwany w dalszym ciągu „dodatkiem za wysługę lat”.

2. Pracownikami kolejowymi w rozumieniu ustawy są również osoby, które zachowały prawo do dodatku za wysługę lat, a zatrudnione są na podstawie mianowania lub umowy o pracę w jednostkach (komórkach) organizacyjnych resortu komunikacji, w których pracownikom według obowiązującego ich systemu plac nie przysługuje dodatek za wysługę lat.

3. Nie są pracownikami kolejowymi w rozumieniu ustawy osoby zatrudnione sezonowo w jednostkach (komórkach)

organizacyjnych określonych w ust. 1 albo zatrudnione w kolejowych gospodarstwach rolnych.

Art. 3. 1. Za okresy zatrudnienia na kolei uważa się okresy zatrudnienia pracowników kolejowych w jednostkach (komórkach) organizacyjnych resortu komunikacji, w których pracownikom przysługuje dodatek za wysługę lat (art. 2 ust. 1), oraz okresy zatrudnienia pracowników, którzy zachowali prawo do tego dodatku (art. 2 ust. 2).

2. W zakresie uprawnień do kolejowych emerytur i rent rozróżnia się okresy zatrudnienia na kolei:

- 1) na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat,
- 2) na innych stanowiskach.

3. Każdy pełny rok stałego zatrudnienia (ust. 1) na parowozie, elektrowozie lub motowozie, w służbie konduktorskiej przy obsłudze pociągów oraz na stanowiskach manewrowych, ustawiaczy i starszych ustawiaczy przy przetokach liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei.

Art. 4. 1. Za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia na kolei, określonymi w art. 3 ust. 2 pkt 1, uważa się okresy:

- 1) pobierania z tytułu zatrudnienia na kolei zasiłków z ubezpieczenia na wypadek choroby lub macierzyństwa;
- 2) zatrudnienia lub pełnienia funkcji w Związku Zawodowym Pracowników Kolejowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie bezpłatnego urlopu udzielonego pracownikowi kolejowemu;
- 3) zatrudnienia, jednak nie dłuższego niż 5 lat, licząc od ustania zatrudnienia na kolei, jeżeli zatrudnienie na kolei ustało wskutek:
 - a) przejścia za zgodą właściwego organu do zatrudnienia w resorcie komunikacji nie będącego zatrudnieniem na kolei,
 - b) przejścia z zatrudnienia na kolei do zatrudnienia w naczelnych organach władzy i administracji państwowej,